

Preporuke pravobranitelja: Aneks Univerzalnog periodičnog pregledu ljudskih prava za Republiku Hrvatsku, UPR, 2. ciklus, rujan 2014.

Sukladno iznesenom mišljenju o stanju ljudskih prava u Republici Hrvatskoj u UPR Izvješću, preporučujemo sljedeće:

Preporuke vezane za ratifikaciju međunarodnih dokumenata i institucionalni okvir

1. Da se u skladu s relevantnim preporukama UN-a, osiguraju dostatna sredstva u državnome proračunu kako bi se omogućilo optimalno djelovanje te ispunjavanje zakonskih ovlasti Pučkog pravobranitelja, posebnih pravobraniteljica te svih institucija u sustavu ljudskih prava, posebice u područjima izvan glavnoga grada;
2. Da se nacrti propisa kojima se zadire/može zadirati u prava posebnih skupina prije upućivanja u zakonsku proceduru redovito dostavljaju pravobraniteljima na očitovanje i konzultacije;
3. Sukladno Rezoluciji Vijeća za ljudska prava 9/12 o dobrovoljnim ciljevima ostvarenja ljudskih prava, koju je RH prihvatila, da se ratificira Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, a u kontekstu osnaživanja socijalnih prava da se ratificira i Revidirana Europska socijalna povelja iz 1996. godine;
4. Da se ratificira Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji;
5. Da se ratificira 3. Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta o komunikacijskim procedurama;
6. Da RH potpiše i ratificira Međunarodna konvencija o zaštiti svih osoba od prisilnih/nedobrovoljnih nestanaka, te Međunarodna konvencija o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih obitelji;

Preporuke po područjima ljudskih prava

7. Pravosuđe i besplatna pravna pomoć:

- 7.1. Da se osiguraju dostatna materijalna i financijska sredstva za redovan rad sudova, uvođenje dodatnih mjera za smanjenje dugotrajnosti sudskih postupaka;
- 7.2. Da se unaprijedi sustav zaštite i podrške djeci-žrtvama i svjedocima u pravosudnom postupku;
- 7.3. Da se osiguraju dostatna proračunska sredstva za financiranje besplatne pravne pomoći, kako sekundarne, tako i primarne putem natječaja za pravne klinike te OCD-a te zakonski omogućiti besplatna pravna pomoć u kaznenim i prekršajnim postupcima;

8. Pravo na socijalnu skrb:

Da se poveća iznos zajamčene minimalne naknade, uvede državna potpore za starije osobe bez mirovine te da se naknada omogući beskućnicima na privremenom smještaju u prihvatilištu;

9. Pravo na dom i zaštita prava ovršenika:

9.1. Da se prošire kapaciteti i uspostavi ravnomjerna mreža prihvatilišta/prenočišta za beskućnike na području cijele zemlje;

9.2. Da se uredi sustav socijalnog stanovanja na način da se u RH popišu te stave na raspolaganje za tu svrhu sve neiskorištene stambene jedinice u vlasništvu države te da se doradi i počne provoditi Strategija socijalnog stanovanja u cilju zaštite najranjivijih skupina građana: osoba s invaliditetom, starijih i nepokretnih osoba, povratnika, osoba koje su ovrhom izgubile jedinu nekretninu, samohranih roditelja, obitelji s mnogobrojnom djecom i povratnika;

9.3. Da se primijeni praksa Europskog suda za ljudska prava uvođenjem načela proporcionalnosti između cilja i mjera ovrhe, te načela ovrhe nad jedinom nekretninom kao *posljednje mjere* kojoj se pribjegava, u cilju zaštite egzistencijalnog minimuma;

10. Stranci, azil, statusna pitanja:

10.1. Da se unaprijede propisi koji se tiču stranaca i vodi računa o trajanju postupaka vezanih uz odobrenje boravka;

10.2. Da se doradi državna migracijska politika i osigura smještaj i integracija tražitelja azila, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom;

10.3. Da se osiguraju uvjeti za odgovarajući prihvat, tretman i zaštitu prava djece stranih državljana u nelegalnom statusu, osobito djece bez pratnje zakonskih zastupnika i propiše besplatna zdravstvena zaštita za djecu strance s privremenim boravkom u RH;

11. Proces povratka i pomirbe:

11.1. Da se osigura potreban broj stambenih jedinica za građane koji su ostvarili pravo na stambeno zbrinjavanje, te da se riješe preostali predmeti vlasnika zauzete privatne imovine, a koji moraju isplatiti iznose novčane iznose privremenim korisnicima te imovine;

11.2. Da se nastavi provoditi koordinirani dijalog svih zemalja u regiji, kao i organizacija koje se bave zaštitom povratnika u Hrvatskoj i regiji, u cilju zaštite prava i povratka osoba koje se još uvijek nalaze u statusu izbjeglica iz RH;

12. Diskriminacija:

12.1. Da se sustavno provode edukacije ključnih aktera za suzbijanje diskriminacije, koja bi obuhvaćala sve suce, kao i državne odvjetnike i državne/javne službenike, kroz Pravosudnu akademiju i Državnu školu za javnu upravu;

12.2. Da se kontinuirano provode aktivnosti na podizanju svijesti o pojavama i neprihvatljivosti diskriminacije, kao i sustavu zaštite od diskriminacije, kampanje s ciljem osvještavanja javnosti o problemima s kojima se pripadnici manjina susreću te razbijanja stereotipa i predrasuda;

12.3. Da se u edukaciji dionika poseban naglasak stavi na uskraćivanje razumne prilagodbe osobama s invaliditetom kao specifičnom obliku diskriminacije;

13. Ravnopravnost spolova i obiteljsko nasilje:

Da se izradi i implementira *Akcijski plan sveobuhvatne pomoći žrtvama obiteljskog nasilja*, te riješi problem stambenog zbrinjavanja te školovanja/prekvalifikacije žena žrtava, s naglaskom na specifične prilagodbe ženama s invaliditetom;

14. Prava osoba s invaliditetom:

14.1. Da se intenziviraju aktivnosti razvoja mreža pružatelja usluga koje će podržati neovisan život osoba s invaliditetom u zajednici sukladno njihovom izboru, posebice za osobe s autizmom;

14.2. Da se provedu i ostale mjere za uključivanje osoba s invaliditetom u društvo, u području obrazovanja, zapošljavanja, osiguravanja pristupačnosti, mobilnosti i korištenja svih javno dostupnih usluga, a u skladu s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom i uz sudjelovanje samih osoba s invaliditetom u procesima planiranja i provođenja mjera;

15. Prava djeteta:

15.1. Da se pri izradi Državnog proračuna, kao i proračuna lokalnih zajednica, zasebno iskazuju podaci o sredstvima namijenjenim djeci;

15.2. Da se poboljšaju uvjeti u institucijama za djecu, posebice za djecu s poremećajima u ponašanju te da se osigura dovoljan broj stručnjaka, uz kontinuiranu edukaciju i nadzor;

15.3. Da se provodi kvalitetan nadzor nad radom institucija i udomiteljskih obitelji u kojima su smještena djeca, da se intenzivira proces deinstitucionalizacije i skрати trajanje smještaja djece izvan obitelji te da se uspostavi kontinuirana edukacija djelatnika Centara za socijalnu skrb;

16. Pravo na zdravlje:

16.1. Da se uvedu učinkovite mjere za ukidanje nepravilnosti i nejednakosti u zdravstvenom sustavu, posebice s obzirom na dostupnost zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom, starijim i siromašnim osobama;

16.2. Da se sustav palijativne skrbi sustavno financira i uredi na nacionalnoj osnovi;

16.3. Da se prošire smještajni kapaciteti dječjih odjela i njihovo adekvatno opremanje, posebice za djecu s teškoćama u razvoju i djecu s a psihijatrijskim smetnjama te da se osigura dostupnost stručnjaka za zaštitu mentalnog zdravlja djeteta u svim sredinama, kao i usluge rane intervencije za svu djecu s teškoćama u razvoju;

17. Pravo na zdrav okoliš:

Da se sustavno prikupljaju i analiziraju podaci o utjecaju čimbenika okoliša na zdravlje/pobole, posebice u sredinama s izvorima onečišćenja okoliša;

18. Pravo na obrazovanje; odgoj i obrazovanje za ljudska prava:

18.1. Da se u državnom proračunu osiguraju financijski i ljudski resursi za provedbu Kurikuluma građanskoga odgoja i obrazovanja te zdravstvenoga odgoja u svim osnovnim i srednjim školama u zemlji u 2014./2015.šk.god;

18.2. Da se osigura prilagodba prostornih uvjeta i dostupnost pomoćnika za djecu s teškoćama u razvoju u odgojno-obrazovnim ustanovama te donese novi provedbeni propis o obrazovanju djece s teškoćama u razvoju u osnovnim i srednjim školama, kao i osobama s invaliditetom u svim fazama obrazovanja;

18.3. Da se osigura jednaka dostupnost programa predškole i učenja hrvatskog jezika za djecu pripadnike romske nacionalne manjine, jednaka dostupnost romskih pomagača u školama, prijevoz djece od naselja do odgojno-obrazovnih ustanova, odgovarajući prostorni i kadrovski kapaciteti u odgojno-obrazovnim ustanovama za uključivanje romske djece u redovni školski sustav, kao i korištenje materijala na materinskim jezicima/pismima u predškoli i školi.

19. Prava osoba lišenih slobode:

19.1. Da se u što kraćem roku ispune obveze iz Odluka Ustavnog suda od 17. ožujka 2009. i 3. studenog 2010., da se prestanu koristiti prostorije namijenjene smještaju osoba lišenih slobode koje ne udovoljavaju međunarodnim i zakonskim standardima, kao i da se izmjene propisi o izvršavanju kazne zatvora sukladno preporukama pučkog pravobranitelja;

19.2. Da se kadrovski, prostorno i materijalno, unaprijedi kvaliteta zdravstvene zaštite koja se pruža osobama lišenim slobode što uključuje i izdvajanje pružanja zdravstvene zaštite osobama lišenim slobode iz sustava pravosuđa u zdravstveni sustav;

19.3. Da se usklade propisi koji reguliraju prava osoba s duševnim smetnjama s preporukama pučkog pravobranitelja te odredbama Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, s posebnim fokusom na zaštitu ljudskih prava u postupku prisilne hospitalizacije;